

KULTURA - Neda Bric »V intimi smo ljudje enaki«

NOVA GORICA - »Bolj raziskujem, bolj ugotavljam, da smo si podobni, v intimi smo ljudje enaki.«

Gledališnica **Neda Rusjan Bric** je prepričana, da med Avstrijci, Italijani ali Slovenci ni razlik, zato je v svoj najnovejši multimedijški gledališki projekt vključila ustanove in igralce iz vseh treh držav. Nocoj bo tako na odru **SNG Nova Gorica** doživela premiero njena predstava *Nora Gregor - skriti kontinent spomina*, pri kateri sodelujejo še Mladinsko gledališče iz Ljubljane, Rossetti - Stalno gledališče FJK in Schauspielhaus iz Gradca. Ob 19. uri bodo odprli tudi razstavo *Nora, du bist ein Engel*, ki jo je Kinoatelj pripravljal v sodelovanju s **SNG Nova Gorica** in Visoko šolo za umetnost UNG.

Na 12. strani

*V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica bo danes premiera večjezične koprodukcije *Nora Gregor - skriti kontinent spomina*. Avtorica besedila in režiserka je **Neda Rusjan Bric**.*

Pred letom dni ste v intervjuju za naš dnevnik napovedali, da želite v predstavi o Nori Gregor spregovoriti predvsem o nacionalizmih in nestrpnosti. Kam vas je naposled peljalo ustvarjanje?

Predstavo vidim na različne načine. Na eni strani je zgodba Nore Gregor, ki se dogaja na odru in v filmu in govori tudi o posledicah vojn in razdorov, ki smo jih imeli na tem področju. Na drugi strani pa vse, kar se okrog nje dogaja; koprodukcija med štirimi gledališči treh različnih nacionalnosti predstavlja zame velik del tega, kar sem takrat napovedovala. Koprodukcija z Rossettijem iz Trsta in gledališčem Schauspielhaus iz Gradca, gostovanje v goriškem Verdiju se mi zdi največji dosežek. Na današnjo premiero prihajajo ljudje iz Italije, Avstrije in seveda Slovenije, skupaj bodo sedeli v dvorani, na odru in v filmu se bo govorilo v treh jezikih, podnapisi bodo za vse enaki. Mislim, da smo uspeli preseči neke stvari in s tem veliko dosegli.

Kako vam je uspelo pridobiti k sodelovanju vsa ta gledališča?

Z veliko truda in entuziazma (*smeh*). Začetna ideja je startala iz **SNG Nova Gorica**, ko nisem še bila vršilka dolžnosti direktorice. Ker delam v Mladinskem gledališču v Ljubljani, sem za stvar pridobila Uršulo Cetinski, tako da je Mladinsko, ki je nesporno slovenska zvezda v mednarodnem prostoru, postalo producent z novogoriškim gledališčem. Po zaslugi teh dveh, se je bilo lažje dogovarjati z ostalimi velikimi gledališči. K sodelovanju je nedvomno pritegnila sama zgodba Nore Gregor in zasnova: če bi vse te tuje igralce rabila na odru, bi se lahko zmenili za par predstav, ampak več

GLEDALISCE - Režiserka **Neda Rusjan Bric** o nocojšnji premieri predstave *Nora Gregor - skriti kontinent spomina*

V intimi smo ljudje enaki

Mednarodna predstava in koprodukcija - Ob 19. uri odprtje multimedijske razstave

Page: 1

Reach: 11000

Country: SLOVENIA

Size: 593 cm2

2 / 2

ne, saj je logistično skoraj nemogoče delati, ko so štiri hiše skupaj. Tako pa smo del zgodbe že pred meseci posneli na film; snemali smo v Gorici, Gradcu in Trstu z njihovimi igralci ter vadili v njihovih gledališčih.

Sta zgodbi, ki ju bomo gledali na odru in filmskem platnu, različni?

Na odru vidimo Noro Gregor in njeno življenje (kolikor ga je mogoče dati v en večer), to uspešno žensko, ki se v bistvu zaplete tako v ljubezenski odnos kot predvsem v politične in družbene okoliščine tega časa. V filmu pa ima glavno vlogo zamejski Slovenec, novinar, ki se ukvarja z njeno zgodbo in obenem odkriva svoje korenine. Gledalci bodo tako imeli priložnost se seznaniti tudi z zamejstvom - v tem primeru slovenskim, ampak lahko bi bilo kjerkoli na svetu: kaj pomeni, da si državljani ene države, pripadaš pa drugi nacionalnosti, kaj pomeni prenašati sovražstva in predsodke iz generacije v generacijo. A tudi, da lahko, če razumemo, to presežemo. To me najbolj zanima.

Zakaj »skriti kontinent spomina« v naslovu?

Iz več razlogov. Beseda kontinent je geografski pojem, ki nam v primeru Nore Gregor vzbuja različne asociacije, glede na to, da je živela na dveh kontinentih, v Evropi in Ameriki. Po drugi strani je kontinent celota, ki je odlomljena od druge celote. In skriti kontinent spomina je v bistvu neka stvar, ki jo na primer odpravimo v svojem spominu, med drugim tudi posledice prve in druge svetovne vojne, mogoče asociacija na zamejstvo, ki ga tudi porivamo stran. Je pa tudi asociacija na Noro Gregor: danes si ne moremo predstavljati, kako znano je bilo njeno ime in tudi ime moža von Starhemberga, ki ju je zgodovina popolnoma zbrisala.

To si tisti kontinenti, ki jih imamo v spominu in jih skrijemo ali odrinemo - vse umazane in grde stvari, s katerimi se nočemo ukvarjati.

Kdaj in kako ste spoznali Noro?

Bivša umetniška direktorica **SNG Nova Gorica** mi je, ko sem delala predstavo o Simonu Gregorčiču, predlagala, naj se ji približam. Seveda sem takoj naltela na Kinoateljce in na Igorja Devetaka in Hansa Kitzmüllerja, ki sta bila največja raziskovalca Nore Gregor. Raziskovati so začeli že pred 15 leti s pomočjo Joca Valenčiča iz Clevelanda, ki je slučajno našel to ime in se povezal z goriškimi filmarji. Brez njihove pomoči ne bi niti slučajno uspela narediti predstave. Nato pa sem tudi sama raziskovala, zlasti z Igorjevo pomočjo pri spletnju italijansko-slovenskih odnosov in odkrivanju

Norine zgodbe, ter s pomočjo Christine Casapicola z Dunaja, ki mi je izjemno pomagala na avstrijski strani. Skupaj smo odkrivali tudi čisto nove stvari, na primer v Eferdingu, v gradu princa Starhemberga, ki še danes hrani Norine artefakte. V teatru bomo zato danes ob 19. uri odprli razstavo, katere avtor je Igor Devetak, tako da bomo Noro videli tudi v različnih filmih in na fotografijah, ki ji prej nismo imeli. Razstava bo hodila z nami v vsa partnerska mesta - v Ljubljano, Trst, Gradec in kamor bomo šli.

Kakšna je vaša Nora Gregor?

To je zelo težko reči. Je skupek zlasti mojega in igralkinega videnja (*Noro Gregor igra Helena Peršuh; op. nov.*). Ko sem pisala, je bila Nora samo moja, ko se tekst preseli na oder, pa ga prevzamejo še drugi in zaživi svoje življenje. Tudi igralka pravi, da se stalno sprašuje, kdo si, povej mi, kdo si ...

Poznamo vas po primorski trilogiji in predstavah, ki slonijo na resničnih zgodbah. Kaj vas privlačuje v kreiranju tovrstnih predstav?

V bistvu izključno to, da bi si pojasnila sedanost. Zakaj smo, kjer smo. Zakaj so družbeni odnosi taki kot so. In ne samo na Primorskem, čeprav najraje črпам tu, ker jo najbolj poznam in ker je zelo zelo bogata. No, pri Nori Gregor sem morala delo razširiti na Avstrijo, ki mi je bila neznana, ampak bolj raziskujem, bolj ugotavljam, da smo si podobni, v intimi smo ljudje enaki. Nekatere meje še vedno ne morejo pasti v naših srcih in glavah, zato rabimo posameznike, in sebe prištevam mednje, ki počasi topijo te meje in pridobivajo nove ljudi z vseh strani, da bomo počasi spet eno: različnih nacionalnosti in kultur, ampak brez predsodkov, zaničevanj, nacionalizmov. Izključno zato v svoje delo vključujem te ljudi in dogodke: da bi si pojasnila danes in predvsem, kam naj gremo v prihodnosti. (pd)